इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ३१९ (७७८)

ग्रंथ नाम चरित्र बखर

विषय म० गद्य

" Joint project of Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

नंबर २१

(1)

१ ॥ श्रीगुरु ॥

॥श्री गणेशाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः श्री विधि [illegible] नमः
॥श्रीमत्सीताराम चंद्राय नमः॥ श्रीमत् सिद्धेश्वर सद्गुरु ना
॥थाय नमः॥ अविघ्नमस्तु॥ श्रीमत्सद्गुरु सिद्धेश्वर माहाराज
॥ज्याचे चरित्र जन्मप्रभृति समाधिपरयंत जाहाले ते पठण
॥ करुन वं श्रवण करुन आपला उधार व्हावा आसे ईछिणार
॥सिष्यमंडळी त्याचे पुत्र श्रीरामचंद्र पंडित बाबा माहाराज
॥यांसि करविरक्षेत्री श्री सिधेश्वर सद्गुरु या कलयुगा
॥ई आधर्मनिरास करु[illegible] पनास्थापजे कमंडप
॥ज्ञान या[illegible] करुन जगउधारार्थ की
॥त्या[illegible] कीनकोप[illegible] वतरले आणिया कलयुगा
॥न अवतार धरुन करसिक [illegible] चरित्र केलें व सिवछत्रपति
॥करविरचे राजे याजवर कृपा होउन त्यास सहवास देउ
॥न त्याचे शत्रुचा पराभव करुन सर्व आरिष्टे निवारण करु
॥न संमति देउन राज्यकारभार करविला समंत्याचे हातुन
॥सेवा घेउन त्यांत परमार्थ सांगोन [illegible] मनि [illegible] करुन त्यां
॥उधार केला ते त्याचे गेरे कथाश्रवण चिउलं ठाबरतआ

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai ... joint project

न आथें नारुत्या वरुन त्याणिं वोध्या वध कांहिंच
. सेंपाने वर्णन केले तथापि त्या सिष्य मंडळीचि अति
॥ न होउन पुन्हा त्याणि श्रीगुरुचें चरित्र विस्तार पुर्वक वर्णनि
॥ कण्यां विषइं त्याचे पुत्र श्री रु छ पंडित बापु माहाराज या
॥ ज पासिं विनंति केल्या वरुन त्याणि श्रीगुरुचि चरित्रे
॥ नंतर त्याचा आंत मलालागान सर्वचि चरित्राचे वर्णन कसे
॥ होइल सर्वच रित्राचि माहित तरि कोठुन परंतु काहिंका
हे चरित्रे जबलो कन केलि व श्रवण केलिं तियथामति
वर्णनि तथापि करिता आगत आज्ञा करुन आयछिंदाने
॥ त्याणि हिंचरित्र वर्णन केले तथापि ते संस्कृत भाषेत मी
॥ श्री तआज्ञज नासक श्रवण न त्याचा पुत्र मी श्री नि
॥ वास पंडितराव जि माहाराज यासि सिष्यमंडळियाणि
॥ आण खि श्रीचे चरित्र आज्ञज नो धारार्थ भाषेन बरवरर
॥ पें करुन वर्णन करावें ह्मणोन विनंति केलि आज्ञा श्रीगु
॥ रुचा चरित्र समुद्र आगाध त्याचा पार आंत्मा स मानवा
॥ स लागुन संपुर्ण वर्णन कण्याचिं सामर्थ्य कोठुन तथापि
॥ काहिंतरिं श्रीगुरु चरित्र वर्णन करावें ह्मणोन मला हिर्द

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(2A) २ ॥८

॥छा होउ न त्याचरित्र वर्णनाचें मज कोंसामर्थ्य या [illegible] द्रि [illegible]
॥श्रीगुरुचे च ध्यान नमन प्रार्थना करिलें तें रचयल सं [illegible]
॥ जो ॥श्री रंजन सुख दाता मागता
॥द तसैं विमलह हृय त्यानें किर भृंगा तसें जो ॥आठउनि पद पा
॥वे स्वरुदानंद डोहि मणउनि मति माझी न संदी कीं जडेहि॥ १
॥त्या सिध्दराजा नमुनि स्वभावें तद्भक्ति मातें द्दढ व्हा विभावें स
॥गुनि वणुजन वाणि रते [illegible] ग्रंथार्थ कथा मरताते २ श्रीव्यंक
॥टेशाश्रय या बरे ते जेथें गुरु जन्म न बावरेते ॥ श्रीभैरवाचा आव
॥तार जो कीं स्वसेवने ईं छितरेत लोकीं १ म ध्यान दिनी या जु
॥घक मस्तार संपादुनि [illegible] आतार ओंकारा पुरि मार्थ [illegible]
॥राय जीतं आभ्यासले जेणे [illegible] जोच सिं २ हाचक्रिया साधु
॥निराज योगी स्थिरावले [illegible] पुरि [illegible] योगि तेथ निजालेन हा
॥रि पुरिला आभ्यासिले ध्यान उपासनेला २ आभ्यास योगें
॥परिपुर्ण जाले संहारिलि भक्त सुदुःख जाले तेथे जनता तारुनि
॥राय जिसि नमा व या जाति पुनः स्वदेसिं ४ तद्दर्शनें स्वात्म
॥सुखानुयोगे ताद्दात्म्य जालेउ भयास योगे जाउनि देसि
॥जननि स्त्रियेला घेउनि आले नरहरि पुरिला ५ उपा
॥सना करसि भक्ति मार्ग दाउ निते थ बहु भक्त [illegible] गे ॥सु
॥ज्ञान बोधे किं ति न मुमुक्षु उध्दरिले तृ[illegible]यल बुभुक्ष ६

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3)

।जे राजास सुविग्रहाला स्वमान होउनि उपासने
।। सांगुनि साभिध्यासु खास त्याला हितुनि सचिदसु
।।स्वरूप केला ७ रूपे जेए बाबा माहाराज यातें दिल्हे स्वाल
।।योगा माहापंडितातें शक्तिं सिद्धि सत्रामि ति राजयोगिस
।।माधि सत्जाले माहाराज योगि ८ या श्री वासें रचिल्या
।।विचित्रा श्री आख्यानें पठतां पवित्रा जाउनि पापें उपजे
।।लभक्ति श्री सद्गुरु हे रदेल्या समुक्ति ९ या आख्यानें
।।करितां स्तुति तें चरित्र [illegible] पइं मतितें स्फुनि दिलि
।।सद्गुरु राज यानें [illegible] न यानें १० जाच्यारू
।।तें मुक्तावकाहोते [illegible] ते चिंता त्या श्रीगुरु
।।चीन मितो पद्दंप कज [illegible] १२ श्रीगुरु जयति

।।आसि प्राथना [illegible] मुक्ति स्फुतं श्री सद्गुरु
।।निश्चारुन भापेनेब स्वस्वरूपे करुन आपलें चरित्र वर्णन
।।करणे विषइं मतिस प्रेरणा केलि त्यावरुन हें चरित्र पठण
।।श्रवण करुन सर्व जन उधरावे नयतदर्थ पुर्वीचे वाक्या
।।बध्य व आयबिध्य आसे केले दोहोनिहि ग्रथ आवलो
।।कन करुन त्याचा आशय वर्णन करुन सिष्यानि केलेल्या
।।प्रश्नांचिं उत्तरें यथामति सांगतर सिक चरित्र लिहितां
।।ते श्रीगंगोऱ्याउमर तिराचे ठाइं देवगिरि म्हणोन मोटा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3A) २

।।पाहाडि परवत आहे त्या पर्वतास दौलताबा(द) हि चा कि
।।ल्ला म्हणतात त्याखालि दौलताबाद म्हणोन मोठे शे
।।र लिपिट हि आहे त्याचे उतर दिशेस येक योजन म्हणजे
।।चार कोसावर वेरा ज्योतिर्लिंग गोत्तील घुस्रणेश्वरास
।।णोन माहादेव लींग ज्यात आहे आसे वेरुळ म्हणोन सि
।।भआहे त्याच्या उतरेस आठ कोशावर बावरे म्हणो
।।न गांव आहे तेथे राहाणार आदुकर मुलंबरि नामदो
।।न परगण्याचे जोतिषपणाचे वृतिवान रुद्धा भि
।।गोत्रोत्पन्न यजुर्वेदि स्वशाखी नामक कुवेर शास्त्रि संपन्न राम
।।भट बावा म्हणोन मा[illegible]नातिस ब्राह्मण होते ते स्नान सं
।।ध्यादि तपानुष्टान पठ कर्मे आचरण करुन निष्काम पणें ई
।।श्वराचर्चन करुन पुण्याचरणात काळक्षेप करणार त्याचि
।।स्त्रि सौभाग्यवति गोदावरि बाई माहा पतिव्रता तिहिंस
।।त्रिकाळ श्रीभैरव पुजन भजनात निमग्न होति त्यास येक
।।पुत्र हरभट जी म्हणोन होते त्यास घरि ठेउन आपण उ
।।भयता नि आनुष्ठान करावे म्हणोन तेथुन निघोन हा
।।बशाचे राज्यांत पश्चिमेस समुद्राचे काठि श्री हारिहा
।।रेश्वर म्हणोन स्वयंभु स्थान फार अपुर्व आहे तेथे उ

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

।।भयतां आउन रामभटजी याणि निराहार करून बहुततप
।।आचरिले व त्याचि स्त्रि सौभाग्यवति गोदावरिबाई याणि
।।प्रातःकाळि उठोन ते थिल हरिहरेश्वराच्या मागिल बाजु
।।चे श्री भैरवाचे पुजन जप प्रदक्षणादि बहुततप आचरिलि
।।तेथे निष्काम पणाने उभयतानि बारा वर्षे तप आचरिले आ
।।सतां तिसेवा पाहुन ईश्वर भैरवनाथ प्रसन्न होउन सेवेचा
।।प्रत्युपकार करावा असे मनांत विच्यार करुं लागला तेव्हां प्रत्यु
।।पकारार्थ देण्या योग्य पदार्थ नाहिं मग पुत्रत्वें करून या सेवे
।।च्या ऋणास सुडावें आसा भैरवनाथ याणि निश्चय करून का
।।नफाट्या गोसावि यांचें स्वप्न देउन आरुपोदई सौभाग्य
।।वति गोदावरिबाईचे स्वप्नि येउन म्हणाते तुझ्या उदरिं मिजन्म
।।घेतों सिद्धेश्वर आसें माझें नामाभिधान ठेव तुजला या अ
।।नुष्ठानाचे कष्ट बहुत झाले आतां समाप्ति करून आपले प
।।तिसह वर्तमान घरास जावें आसे सांगोन तो गोसावि अ
।।दृश्य जाल्यावर ति जागृत होउन पाहति तों समीप कोणी
।।नाहिं मग मोठ्या आनंदाने तो स्वप्निचा भैरव प्रसादरूप हस्तं
।।त आपले पति रामभट यांस निवेदन करून आज्ञे प्रमाणे
।।आनुष्ठान समास करून सांगतार्थ ब्राह्मण संतर्पणादि करु
।।न आनंद युक्त आपले गांवास उभयतां हि आले नंतर काहिं

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

।।दिवसांनि लागलीच सौभाग्यवति गोदावरिबाईस गर्भसंभव
।।झाला तेसमई गर्भिचे डोहळे विलक्षण सुलक्षण आसे कीं श्रीहा
।।रिचरणांपिंत निर्माल्य तुळसिदळ भक्षण करावीं तव तिर्थस्ना
।।न करावें व फळमुळादि भक्षण करून निराहार करावें तआ
।।णिग्रहप्रपंच काहिं न सुचतां श्रीदेवाळयांत जाउन यकांतस्थ
।।ळि बसुन श्रीहारिचे ध्यान करित आसावें आसें पुण्यकर्माचे
।।योगांत नउमास आतिक्रमण जालें आसतां शके १६९९ शा
।।लिवाहन शाके प्रमादि संवछरांतरगत वसंत ऋतुचे ठाई
।।चैत्र शुध्यपक्षी श्रीरामनवमी दिवसि पुनर्वसु नक्षत्र आतिगं
।।डयोग तैतिलकरण मिथुन [illegible] रिन वृग्रह आनुकुळ आ
।।सतां माध्यान समई उत्तम [illegible] मुहुर्ति पुर्व दिशेस सुर्य
।।प्रगट होतो तसा तेजःपुंज श्री निजावतार घेता झाल्या समई
।।सर्व लोकास बोलाउन राम [illegible] पुण्याहवाचन विधिचा
।।यथाशास्त्र संस्कार करून ब्राह्मणास गोप्रदानादि बहुत
।।धर्म करून आपआपले घरास मोठ्यासत्कारानें पाठविले
।।तसेच पांचवे दिवसीं पंचमी पुजन व साहवे दिवसीं षष्ठि
।।पुजन करून करून आनंदयुक्त रात्रौ जागरण करून प्रातः
।।काळपर्यंत श्रीहारिनामस्मरणांत रात्रि घालविल्यानंतर
।।बारावे दिवसिं यथाविधि नामकर्ण संस्कार करून सुवासिनि

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. Joint Project

।। स्त्रिया जमउन दरसनातालिळ आज्ञे प्रमाणे सिद्धेश्वर म्हणो
।। न नामाभिधान ठेविले नंतर बाळपणिंचि त्याचिं पवित्राचर
।। णाचिं लक्षणे आसिं कीं माताश्रीस दुध बहुत होते म्हणोन
।। त्याणि दुसरे मुलास स्तनपान करवावे उचित स्तन नघेतां
।। रोदन करावें मग तोच स्तन प्रक्षाळण करून पान विळास
।। णजे स्तनपान करावें आणि दुसरिया मुलाबरोबर बाळ
।। क्रिडा हरिस्तवन करितां माताश्री बरोबर देवाहि हरिनी
।। स जाणे चिव पुराण कितन भजन आदि करून भगवद्गुण
।। नुवाद श्रवण करण्यांचिं फार उत्कंठा व त्याप्रमाणे हि करि
।। त आसावेंत यास त्याचे पाठि वरिल जोडे त्या पांच भगि
।। निहोत्या त्याजबराब [illegible] पणि आपण खेळत आ
।। सतां त्या भगिनिनी [illegible] नवरा चांगला मिळावा म्हणोन
।। बाळावे त्यावर बाईने [illegible] त्याप्रमाणे यान रूप चांगला
।। नवरा मिळेल आसें सहज बोलावें त्याप्रमाणे त्याचे मेने
।। ह यान रूप पांच जणिस हिन वेर चांगले संपन्न मिळाले व
।। खेळत आसतां सहज जिजि भाषणे बोलावित त्याप्रमा
।। णे लोकास हाखले येत आसाचे त आसि बाळपणिंच सि
।। ध्याचरण होत आसतां वडिलानि पंचमवर्षिं रितबंध करून
।। लागलिच विवाह हि केला नंतर सर्वकाळ मातापित्याचे

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

॥आसनरूप या गुन यहरूल्याचे गाई काहिं येकलक्ष न ठेवितां नि
॥वांत हे बाळया दिस्यव पाहुन तेथे जाउन ये कों ति ध्यानस्त बसा
॥विं ते व्हाव डिल बंधु आदि करून आप्तजना नि आपपर नि वान
॥यजमानाचे आर्जव करून धन धान्यादि संपादन करावित व आ
॥ध्ययनादि करून लौकिक संपादन करावा हे न करितां तु
॥म्हिं उगेच हे बाळया दिस्थानात जाउन ध्यान करित बसतां या
॥योगाने स्च कुटुंबाचें पोषण कसे होईल आस सांगत आसतां श्री
॥सिध्येश्वर याणि यास नुष्य यजमाना आर्जव केल्याने हे आम्हांस
॥काय देणार आम्हि या आत्मप्रमात्याचे आर्जव कधि करणार ना
॥हिं तरि जो श्रीराम सर्व [illegible] या यजमानास सर्व जगाचे प्रति
॥पाळण करितो त्या जगा[illegible] आसतां आम्हि येकव्याचिच
॥तो उपेक्षा करिल कि काय [illegible] यजमानास आर्जविले म्हण
॥जे ते आपले कुटुंबास पु[illegible] हि देयाव याजोगे त्याचे दे
॥णे आहे ते ल्हा त्या यजमानांचे आम्हि आर्जव करणार आसे उत्तर सां
॥गत आसावें नंतर व डिलानि वेदाध्ययन करणेस सांगितलें वरू
॥न तेथुन निघोन आध्ययनार्थ माहानगरी म्हणजे औरंगाबाद शहरा
॥स आले तेथे कांहि दिवस आध्ययन करित राहिले आसतां आक
॥स्मात मोठे सत्पुरुष श्री आनंदराव यांचि गांठ पडोन त्यांचा गुरुउ
॥पदेश घेतला या आवतारियास उपदेशाचे कारण नाहिं परंतु
॥असे श्रीरामकृष्णादि आवताराचे ठाईं वसिष्ट संदिपनादि गुरु

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(6)

।।केले तस चगुरुस्वाचुनु मुक्ति नाहि असे लोकानुग्रहार्थ याणि
।।हि उपदेश घेउन मार्ग रक्षविला नंतर प्रथम स्त्रि मृत्यु पा
।।वलि ते व्हा आश्रमा रहित राहु नये म्हणुन वडिलानि द्वि ति
।।य विवाह करण्याकरितां तेथुन बाराव्याकुन आकराकोश ग
।।वरखुर म्हणोन गाव आहे त्या गांवचे पाटिलपणाचे वृत्ति
।।वान गंगाधरपंत याचि स्त्रि सौभाग्यवति आनंदिबाई या
।।चि कन्या वधुने मस्त करून मोठ्या समारंभाने लग्न सोहळा
।।करून विवाह केला मग श्री सिद्धेश्वर कांहिं दिवस घरि आ
।।सतां राम भजनि स्वर्गस्थ जाले नंतर येक वर्ष पर्यंत ग्रहिंच
।।राहुन विध्युक्त और्ध्वदेहिक [illegible] श्राधांत पुत्र धर्मासि
।।योग्य आचरिले मग [illegible] नात्याचा उपद्रवाने आ
।।न संधेस विघ्न होउ लागले [illegible] ठिकाण निघाउन निवांत
।।पणे स्नान संध्या करावी असे मनात योजुन तेथुन निघाले
।।परंतु श्री आम्रनरायजी पासि जाउन आम्हास स्नान संध्या
।।करणेस आपले सारखे साधुजन आसतिल ते निर्वेधस्थ
।।ळ सांगावे म्हणोन विनंति केलि त्यावरून श्री रायजियानि श्री
।।कासि क्षेत्रा सारखे स्थळ दुसरे नाहिं तेथे श्री आद्वैतानंद
।।म्हणोन स्वामी आहेत ते व आम्हि येकरूपच आहेत त्याजपा
।।सि तुम्हिं जाउन राहावें म्हणजे तुमचे सर्व मनोरथ पुर्ण होतिल

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

।। ळ आसे ऐकुन श्री सिध्येश्वर याणि तेव आपण ये करुप कसे हाआ
।। व मला आज्ञा पिळाप्य हिजे म्हणोन विनंति केली त्यावर रायजी
।। याणि गुरु नाळिका परंपरागत यणिलिति प्रथम श्रीआदिना
।। रायण विष्णु सद्गुरु त्याचे सिष्य ब्रंम्हदेव त्याचे सिष्य सनकादि
।। क त्याच सिष्य नारद मुनि त्याचे सिष्य वेदव्यास त्याचे सिष्य
।। शुकाच्यार्य त्यापासुन नासिक क्षेत्रांत आसणारे पुर्णानंद स्वा
।। मी यासि साक्षांत उपदेश जाला त्याचे शिष्य ज्ञानानंद स्वामी
।। व आद्वैतानंद स्वामी त्या तिळ ज्ञानानंद हा चा सिष्य मी आहे या उ
।। पदेश क्रमाने गुरु पं[illegible]चे गुरु बंधु म्हणोन उ
।। भयतां यक्च त्याप[illegible]वर तुमचे मनोरथ पुर्ण ही
।। तिळ आसें सांगितले [illegible]वर श्री बाबा माहाराज या
।। णि आयिके [illegible] आ[illegible]

।। श्रीपति विधि सनकादिक नारद तो व्यास योगि शुकतार ।।
।। पुर्णानंद ज्ञानानंद आम्रत राय सिध्य राज गुरु ।। १ ।।
।। तें रायजिचें वाक्य श्रवण करुन श्री गुरुंचा निरोप घेउन ळागले
।। च तेथुन निघोन श्री कासिंसि श्री येउन श्री आद्वैतानंद स्वामीपा
।। सिं जाउन वेदांत शास्त्राध्ययन करण्यासाठिं पंचदसि म्हणोन ग्रं
।। थ आहे त्यास प्रारंभ केला आणि त्याचे दोन पाउ जाल्यावर ति

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

।।सेरे पाठास तिसरे दिवसिं श्रीगुरुनि श्रीस्वामिस आपण
।।पाठ सांगता परं तुयाचा आनुभव कसा आसा प्रश्न केल्या
।।वर श्रीस्वामिनि तुम्हास आध्ययन करावयाचें आहे कि वां आ
।।नुभव घ्यावयाचा आसे विच्यारिले वर श्रीगुरुयाणि आ
।।म्हास आध्ययनाचि गरज नाहिं आनुभव माला पाहिजे म्ह
।।णोन उत्तर केले नंतर श्रीस्वामियाणि जर तुम्हास आनुभव
।।पाहिजे तर पुस्तक बांधुन ठेवा आणि मि सांगेन त्याप्रमाणे
।।यकाग्र चित्तें करून येकांतस्थानि बसोन विच्यार करून
।।आनुभव पाहावा असे सांगितल्या वर श्रीगुरुयाणि ल
।।गलेच पुस्तक बांधुन श्रीस्वामिजवळ ठेउन नमस्कार केला
।।आणि ते मुखानें सांगितल्याप्रमाणे येकांतस्थानि येका
।।ग्र चित्तें करून विच्यार करून आनुभव घेउं लागले तों पंध
।।रा दिवसांत समदृष्टि होउन चितकळा प्राप्त जालि मग आ
।।भ्यासाचें दार्ढ्य व्हावें म्हणोन पुढे दोन वर्षे तेथे राहुन आभ्या
।।स केला ईतक्यात श्री आद्वैतानंद स्वामि समाधिस्त जाले म
।।ग श्रीगुरुयाणि ज्यास्तव आवतार धारण केला ते संसार समुद्रा
।।त बुडत जड मुढ जन तारावे म्हणोन दक्षणदेशांत तुळजापुरा
।।स आगमन केले तेथे आसा चमत्कार जाला कीं ज्याच्याने त्रास

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai. " Joint Project of the "

॥रण जालेला आसा कोणि यक ब्राह्मण होता तो त्या रणाने ग्रस्त
॥होउन श्रीगुरु स शरण आला त्यास श्रीसरस्वतिचे आनुष्ठान
॥सांगितले त्या ब्राह्मणाने आज्ञेप्रमाणे ते आनुष्ठान केले तीचे त्या र
॥णाचे बेथे तुन मोकळा होउन त्याणे श्रीगुरुचे पुजन केले नंत
॥र निरुपाधिस्थळ पाहुन तेथे स्नान संध्यादि आभ्यासास राह
॥वे आसे श्रीगुरुच्या चित्तात येउन निरुपद्रव स्थळ शोधित शो
॥धित निघाले आणि क[illegible]टी [illegible] आसुन त्यार कोशावर आल
॥णास आग्रहार सिद्ध केले श्री कृष्णातटि कोळे नरसिंपुर म्हणोन
॥क्षेत्र आहे तेथे भुया[illegible]त शोर शंभुजा नरसिंह देव स्वयंभु आ
॥हे त्याचे पुर्विचे उत्स[illegible]केंते थिल श्री [illegible] मोठे
॥हात श्रीनरसिंह व केश[illegible]का देवि आशा [illegible]मुनिही
॥त्या त्याचे इच्छेस आपण[illegible]वं आसे आले ते वेळां त्या क्षेत्रा
॥तिल कोणी तपस्वी ब्राह्मण यास दोन तिन वेळा हे स्वप्न जा
॥ला कीं या डोहात शिवगर्भ आहेत आह्मास बाहेर काढावें
॥ते हा त्या ब्राह्मणाने येवढ्या डोहांत तुह्मि कोठे आहां तह्म
॥पुन समजावे आसा प्रश्न केला तेव्हा सर्व डोहात कडब्या
॥च्या पेड्या आणुन पाण्यावर टाका ज्या ह्मणजे तेथे कड
॥ब्या पेडुन डुबा का निघोन तेथे आहिं आहो आसे जाणुन
॥आह्मास काढणे त्तव तेथे बुडावे ह्मणजे आह्मि तुमचे हा

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

।।तासलागुनप्रगटहोतोंआणिआज्ञाजाल्यावरुनत्याब्राह्मणा
।।नींआज्ञानरुपयेत्नकेल्यावरत्याडोहातुनतीनमुर्तिनिघाल्या
।।त्यापैकींश्रीरुक्षपतिश्रीकुडिलतांबवेगावांतश्रीकेशवराजया
।।चिस्थापनाकेलिचतेथेचनदिकिनारेसश्रीपिंपळादेविचिस्था
।।पनाकरुननरसिंपुरिंस्वर्गादिभयेकरुनगुहेतश्रीनरसिंहा
।।चिस्थापनाकेलितिमुर्तिशोडशभुजाचिआहेतिचेध्यान

।।उध्वभ्यांचांत्र माल्[illegible]रनुदरमरिरकोरखड्गीचबिभ्रद्बाणंचा
।।पंकराभ्यांकमल[illegible]पिग[illegible]कुशंचडवौनिक्षिप्यदेलं
।।तदुदरकुहरंदारयंतं[illegible]भ्यांरि[illegible]वमेदंज्यरसमरभये
।।दुग्रसिंहं ।। १ ।।

।।आशाध्यानाचादेवआ[illegible]थोर[illegible]हवस्यक्ष्मानसंधेसयोग्य
।।आसेंआंतःकर्णात[illegible]आणो[illegible]ह्मणाचेआनुमतेतेथेचभुया
।।रातराहुनश्नानसंध्यान[illegible]आसोकिंनित्यशाप्रातःका
।।ळींसुर्यारियापुर्विश्नानसंध्या[illegible]णजेसाहाघटकाराचिस्नश्ना
।।नकरुननित्यकर्मसंध्यादिसर्वआचरणकरुननंतरप्रहरपा
।।ठ्यंतसंध्यानस्थबसावेंउपरांतथोडेसेशरिररक्षणापुरतेला
।।ह्याचेपिठगुळाबरोबरकिंवाउदकाबरोबरभक्षणकरावें
।।तेपिठआठदिवसांनियेकदिवसगांवातजाउनरुपणनिरं
।।कालादिकाचेग्रहवर्जनकरुनचांगलेनियमसंपन्नब्राह्मणआ
।।सतिलत्याच्याग्रहांतभिक्षामागुनआणुनठेविलेंठेंआणितेथे

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai, Joint project

८ (8A)

॥ श्रीगुरूस सर्वजन भट जिबावा ह्मणु लागले आसे ते कांहि दि
॥ वस तेथे आनुष्ठान करित आसतां आसे चमत्कार जाले किं श्री
गुरूध्यान लावलले आसतां त्यास येक मोठा कडकडाट करून विद्यु
॥ लता पडलि परंतु तिच्यास स्पर्श न करितां ते स्थळ फोडुन निघुन ग
॥ लि आसतां श्रीगुरूचे ध्यान विसर्जन जाले नाहिं पुढे काहिं दिवसा
॥ नि आणखिं श्रीगुरू निद्रित आसतां त्या आसनु णीवर दिव्याचि
॥ काजलि वस्त्रावर पडलि त्या काजलिने आंगा बाहेरिल सर्व वस्त्रे
॥ दग्ध केलि परंतु औग्निने त्याचे आंगास स्पर्श सुध्धां केला नाहिं
॥ हे पाहुन दुसरे दिवसिं जन नास आति आश्चर्य होउन हे कोणि सि
॥ ध्य पुरूष आसे सर्वांसि [illegible] १ पुढे तेथेच आणखि
॥ काहिं दिवस श्री गुरू [illegible] ध्यान संध्याच्या केलि आसतां
॥ कोणे येके दिवसिं आसा चमत्कार जाला किं श्री गुरू दोन प्रहर
॥ श्री स्थळे समाध्यानि करून [illegible] आणि क्षेकणे जिव जात आसतां को
॥ णि येक ब्राह्मण आपले स्त्रीसहित येउन श्रीगुरूस साष्टांग प्रणि
॥ पात करून हात जोडुन ह्मिणा जि स्त्रिनिस भोजन समई मुर्छा
॥ त पडति ह्मणोन श्रीपरिजाउन येक वर्ष पर्यंत आलिउ भयताति (?)
॥ श्री विठलाचि सेवा केलि ते कां माझे स्वप्नात विठलाने येउन आ
॥ ज्ञा केलि किं कोळे नरसिंहपुरास श्री भट जिबावा ह्मणोन सत्पु
॥ रूष आहेत त्यापासिं तु जा ह्मणजे ते तुझ्या बायकोचि व्याधि

॥ निवारण करनिल त्यावरून येथे आपले चरण सन्निधामास
॥ आस जालो ह्या शरणांगत माझ्या स्त्रिचि व्याधि आतां लव
॥ कर बरि करावि ह्मणोन प्रार्थना केल्यानंतरि श्रीगुरूनि या ब्राह्म
॥ णपत्नीने बारा व पुर्णी कोणि येक ब्राह्मणाने बाजरिचे पि
॥ ठ व कोवळि वांगी आणुन देउन हिं सिजउन मला भोजन घा
॥ लावें असे सांगितले आसतां रणिते न घालतां आपले घरा
॥ निल दुसरे आन्न भोजनास घातले तो ब्राह्मण त्या आसे
॥ ने ईजला लागला आहे तो आज पासुन सातवे दिवसिं येथे ये
॥ णार आसे अनंतर स[illegible] ह्मणे आणोन दुसरे दिवस येथे येता
॥ होवे श्रीसचेतन तु[illegible] मनोरथ पुर्ण करिल आसि आज्ञा
॥ केरुन उठुन गेले तो सातवे दिवसिं त्या रेवाळे यांनंतर का
॥ हिं ब्राह्मण वस्तिस [illegible] मग [illegible] निपटरी करून आलेल्या
॥ ब्राह्मणास बोलाउन हे येथे रेवाळे यांनं राहव यासजे ब्रा
॥ ह्मण आले आहेत त्यापैकिं ज्या ब्राह्मणास आवडत आसेल
॥ त्याये कास बाजरिचि भाकरि व कोवल्या वांग्याचि भाजी
॥ करून पोटभर भोजनास घाला ह्मणोन आज्ञा केलिया
॥ प्रमाणे त्या ब्राह्मणाने आलेल्या ब्राह्मणांत शोध करून ज्या
॥ सतिभाजि भाकरि प्रिति कर होतित्यास भोजनास

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

॥ बोलाउन तिभाजि व भाकरि वाढलि तेव्हां भोजन समईं तो ब्राह्मण
॥ त्या उभतां स्त्रिपुरुषास आपले पुर्विचे स्त्र मी पुर्वि पुण्यास जाते आ
॥ सतां निरांतरि च्या येका गांवि क्षुधेने ये कांगां व्याकुळ होउन हे चपि
॥ ठवहिंच कोवळि वांगि घेउन येका ब्राह्मणाचे घरास जाउन योचि
॥ भाकरि व भाजि मला करुन घाला विह्मणोन सांगितले आसतां त्या
॥ ब्राह्मन पत्निने माझा आभ मला न घालितां दुसरे आभ आपले घरा
॥ तिल वाढिले त्या दिवसापासुन ते आभ भक्षावे आसि मासि वास
॥ ना राहिलि होति आसे सांगितले आणि आतां हे आभ खातांच समा
॥ धान वाटले हे ब्राह्मण व अपत्या ब्राह्मण स्त्रिने येकतांच त्यास मोतु
॥ ष्टिं हाष तांत लागतां तो गांव माझा आहे नाव विद्याले व तिस्त्री हि
॥ मिच तुष्टिं सांगतां तां आ[illegible] पुर्वि जालि होति खरि हे म
॥ ला आतां स्मरते आसतां सांगितले ति[illegible] स्पेर भाषणे श्रवण करुन त्या
॥ उभयतां स्त्रि पुरुषांस [illegible] ब्राह्मणास [illegible] ति आश्चर्य जाले आणि त्या
॥ दिवसिं ति ब्राह्मण स्त्रि [illegible] ये [illegible] भोजन करिति जालि नंतर
॥ त्या ब्राह्मणा सहित उभयतां श्रीगुरुचरण सनीधानि येउन जाले ला
॥ सर्व वर्तांत विदित केला हे श्रवण करुन सभिध स्थित जना मिनव
॥ लके ले तो ब्राह्मण मार्गस्थ जाला आणि स्त्री पुरुष आज्ञेने रुप का
॥ हि दिवस सेवा करुन आणखि ब्राह्मण भोजन करुन आनंदयुक्त आ
॥ पले घरास गेले ॥ २ ॥ श्रीगुरु नरसिंहपूर मुकामिच काहि दि
॥ वस स्नान संध्या करित राहिले आसतां काहिं दिवसानि ते धि

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥त्याचा चि पत्नि सौभाग्यवति राधाबाई म्हणोन होति तिणे श्री
॥गुरूचि बहुत सेवा केलि तेव्हां ते येके समई प्रसन्न चित्त होउन ति
॥जला जे इच्छा असेल ते यास मई माग श्री सर्वोसि म देईल आसे आ
॥ज्ञा दिल्हें ते श्रवण करिताच त्यास मई तिणे मोठ्या हार्षिने माझा प
॥ति व पुत्र आसतां त्याचे समक्ष मरणास युयावा आसे मागीतले ते
॥व्हां लिज त्या पुत्र जाले खान व्हता परंतु श्रीगुरूनि तथास्तु म्हणोन वर
॥प्रदान दिल्हे ॥ ॥३॥ पुढे काहिं दिवसानि आसें नवल जा
॥ले किं श्रीपत भट म्हणोन ते पिलमुरारि भट त्या साचा भाचा होता तो
॥श्रीरामेश्वर यात्रेस जात आसतां मार्गि कोणे येके गावि येका घरांत रात्रीं
॥वस्तीस राहिला घर [illegible] ब्रह्मराक्षस जाला होता तो त्या
॥स लागोन तो तत्कालि [illegible] वागत आसे त्यास त्याचे मा
॥तुळ्यास घेउन श्रीगुरूस [illegible] आरारि ओ तिष्ट जाला यास
॥चांगले करणे करिता [illegible] तरि तथापि बहुत उपाय केले
॥परंतु त्यातिल येक हि उपाय येरे कर्यास सरू कळाना हिं म्हणोन यास
॥या चरणापासिं आणिला आहे आतां यास या पिडेतुन मुक्त करावें आ
॥सि विनंति केल्यावरून श्रीगुरूनि त्यास मंथास तुं कोठि रहणा
॥र कोण आहेस त्या ब्राह्मणाचे आंगांत राहुन व्यर्थ याचे हाल कां कर
॥तोस म्हणोन प्रश्न केला नें तर त्यास मंथाने हात जोडुन मी दक्षण देशा
॥त राहाणार व्येंकटराव्या य म्हणोन ब्राह्मण आसतां द्रव्याच्या नादाचुन दु
॥सरे काहिंच कर्म केले नाहि ते द्रव्य पांच हाजार रुपये निळउन आपले

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

॥ घरिं पुरनेठे थिले पुन्हा तेरुड कित आसतां माझे द्रव्य मला साप
॥ डेना वृद्ध स्त्रियास हि सापडेना ईतक्यांत मी मरण पावोन त्या द्रव्या
॥ च्या आसेने मंत्र तंत्र श्रुति शास्त्र ज्ञाता आसतां हि सर्प जालो त्या
॥ स तिन हजार वर्षे जालिं आद्यापि त्या घराचि जागा मी सोडलि
॥ नाहिं त्या माझ्या घरांत हा ब्राह्मण येउन वस्ति सरा हिला तें काया
॥ चे जोगात मी संच्यार केला म्हणजे या योगाने मजला तिर्थयात्रा हो
॥ उन सर्व पाप हि ह्रि [illegible] पडतेला आशेने यास धरिले आसे आ
॥ पले येन तो सर्प संबंध कथन करित आहे ईतक्यांत तेथें कोणी येक मां
॥ त्रिक ब्राह्मण शार भेद व तेच्या मंत्राने विभुति आभिमंत्रण करुन
॥ त्या सर्प संबंधाचे आंगा वर टाकु लागला याचे वेळेस त्या ब्राह्मणास
॥ तो सर्प संबंध म्हणे त्या रागाने बोलिला कि आरे मुर्खा उगाच मांत्रिक प
॥ णाचा डौल मिरवित मा [illegible] र विभुतिक शास्त्र वरा फिरतो
॥ स आरे या शार भेद [illegible] प्रकारे मला तेथें स आवगत आहेत
॥ ते आधि तुं माझे शिष्य व करुन [illegible] करनेचे तो पावेतो तुझे य
॥ कच मंत्र रूप धन व्यर्थ खर्च करुन मन स्तार रखा निर्धन होउन को
॥ स आरे मि कितियेक सर्प संबंध बोलविणार व काटणार त्या मजव
॥ र आपण [illegible] णाने तुं मंत्र आभिमंत्रित विभुति टाकितोस मजस श्रीगुरु
॥ आज्ञा होईल तरि तुझे थोर थोर मंत्र कितेक आहेत ते बाहेर का
॥ टिन आसे उभयतांचे भाषण होत आहे ईतक्यांत श्रीगुरु नि त्या
॥ सर्प संबंधास त्या ब्राह्मणासि तुझे बोलण्याचे कारण नाहिं तुं गति के
॥ व्हा घेणार बोलसि म्हणोन विच्यारिल्यावर सर्प संबंध याणे मजला रति

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com